

ВІДГУК РЕЦЕНЗЕНТА

на дисертаційну роботу Бердніка Дмитра Анатолійовича «Розвиток міжнародної біржової діяльності на засадах урахування впливу сценаріїв використання програмного забезпечення.», поданої на здобуття наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 292 – «Міжнародні економічні відносини»

Актуальність теми дисертаційної роботи Бердніка Д. А., присвяченої вдосконаленню покращенню результатів міжнародної біржової діяльності, не викликає сумніву. У зв'язку з постійним збільшенням об'ємів біржової торгівлі та спроб маніпулювання на міжнародних майданчиках, гостро стоїть питання покращення результатів роботи бірж шляхом вдосконалення нагляду за біржовою діяльністю.

Не зважаючи на чисельні дослідження та роботу державних регуляторних органів провідних економік світу, методи виявлення маніпулятивного наміру не є достатньо розвинутими для забезпечення стабільного розвитку світових ринків і фінансової безпеки учасників міжнародної біржової торгівлі. Тотальний вжиток електронних засобів торгівлі, як приватними, так і інституційними учасниками торгів зумовлює необхідність здійснення вдосконалення саме на засадах врахування сценаріїв використання програмного забезпечення для міжнародної біржової діяльності.

Мету дисертаційної роботи Бердніка Д. А., спрямовано розвиток міжнародної біржової діяльності шляхом вдосконалення методів виявлення маніпуляцій.

Ступінь обґрунтованості основних наукових положень і висновків, сформульованих у дисертації. Зміст дисертаційної роботи побудований на відповідному первинному матеріалі, аналіз та узагальнення якого дало можливість сформулювати основні наукові положення, висновки та рекомендації.

Основні наукові положення, висновки та практичні рекомендації базуються на матеріалах власних досліджень автора, логічно витікають з матеріалів дисертації і є науково обґрунтованими, чітко сформульованими та містять нові важливі науково-практичні узагальнення.

Наукова новизна наукових положень і висновків, сформульованих у дисертації.

В дисертаційній роботі вперше запропоновано економіко-математичну модель, що враховує вплив дій трейдера на інших учасників біржової діяльності, суть маніпулятивного задуму та його ознаки в діях учасника торгів, а також факт вигодо набування від комплексу дій, що імпортуються в модель. На відміну від попереднього доробку в напрямку моделювання біржової діяльності, запропонована модель виокремлює і враховує ключові елементи ринкової маніпуляції як компоненти стратегії в теоретико-ігровій взаємодії. Це дозволяє чітко виявляти маніпуляцію як заплановану стратегію, що надзвичайно важливо для доведення злочинного наміру.

Практичне значення отриманих результатів полягає в тому, що на основі запропонованої економіко-математичної моделі маніпуляцій було запропоновано розвивати наглядову діяльність в роботі бірж та інституційних учасників бірж. Розроблена модель може вдосконалити логіку програмного забезпечення для здійснення нагляду за міжнародною біржовою діяльністю. Роботи із впровадження даної моделі в роботу відповідного програмного забезпечення було розпочато компанією-розробником, де відбувала апробація моделі.

Окремі елементи дисертаційної роботи, що пов'язані із вдосконаленням інструментів використання моделей на базі теорії ігор в міжнародній біржовій діяльності дозволяють продовжити вивчення обвалів та інших негативних сценаріїв біржової діяльності.

Основні положення дисертації оприлюднені на таких міжнародних і всеукраїнських науково-практичних конференціях: Економіка, інновації та

сучасні бізнес-технології (Одеса, 2021 р.); Управління інноваційним процесом в Україні: розвиток співпраці (Львів, 2020 р.); Проблеми економіки, фінансів та управління експортно-імпортною діяльністю (Львів, 2020 р.).

Повнота викладу матеріалу дисертації в опублікованих роботах. Основні наукові положення, висновки та отримані результати повною мірою висвітлені у 5 роботах з них: 5 статей у наукових фахових виданнях України (з них 2 публікації включено до наукометричних баз даних), 3 тези доповідей на науково-практичних конференціях.

Основні наукові положення та висновки дисертаційної роботи неодноразово доповідалися та обговорювалися на науково-практичних конференціях різного рівня.

Оцінка змісту дисертації.

В першому розділі розкрито еволюцію сценаріїв біржової діяльності, фактори впливу на неї та поведінкову складову. Повнота такого підходу дозволила узагальнити сучасні позитивні і негативні сценарії біржової діяльності. В другому розділі приведено аналіз роботи бірж та вагу негативних сценаріїв біржової діяльності, зокрема – маніпуляцій. Також узагальнено класифікацію маніпуляцій згідно сучасного наукового доробку та матеріалів державних регуляторів провідних економік світу. Третій розділ присвячено формуванню економіко-математичної моделі біржових маніпуляцій та вдосконаленню інструментів пов'язаних з використанням моделей на базі теорії ігор в міжнародній біржовій діяльності.

Зауваження:

1. У тексті дисертації мають місце деякі орфографічні та стилістичні помилки.
2. Великий об'єм матеріалів першого та другого розділу не було опубліковано у вигляді статей.
3. Узагальнення класифікації маніпулятивної поведінки на міжнародних біржах згідно матеріалів SEC, та робота проведена для цього, не отримали вичерпного описання.

Висновок.

Дисертаційна робота Бердніка Дмитра Анатолійовича «Розвиток міжнародної біржової діяльності на засадах урахування впливу сценаріїв використання програмного забезпечення» є закінченим самостійним науковим дослідженням, в якому отримані нові методики, що в сукупності вирішують наукове завдання розвитку міжнародної біржової діяльності. Дисертація за актуальністю, об'ємом і рівнем проведених досліджень, науковою новизною і практичною значимістю відповідає вимогам, що пред'являються до дисертацій на здобуття наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 292 – «Міжнародні економічні відносини».

к.е.н., доцент кафедри фінансів
Національного університету
«Львівська політехніка»

П. В. Бліий

Петро ВІБЛИЙ

Підпис
Всестий секретар *Р. Берднік*